



# కాలం అంచుమీద ...

డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి

కేతన్ పబ్లికేషన్స్

1-10-122/18, ఐవేస్‌నగర్,

ప్రాచారాబాద్ 500 020:

కాలం ఆంచుమీద....

డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి

ప్రథమ ముద్రణ : డిసెంబరు, 1985

వెల : రూ. 20

ప్రతులకు :

కేతన్ పబ్లికేషన్స్

1-10-122/18,

వివేక్ నగర్, హైదరాబాద్ 500 020

అండ్రప్రదేశ్ బుక్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్

రాష్ట్రపతి రోడ్, సికింద్రాబాద్.

ముద్రణ :

మాస్టర్ ఆర్ట్స్ ప్రింటర్స్

1-1-894/2/ఎ, గాంధీనగర్,

హైదరాబాద్ 500 880

## కృతజ్ఞతలు

పవిత్ర శాస్త్రప్రపూర్ణ డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారు ప్రతి ఏడా తమ కవితా సంకలనాన్ని ప్రచురించటం పరిపాటే. ఎప్పుడోకాని ఈ లనవాయిది కృతజ్ఞతలు. చిరముగా వారి కవనాలు వినిపి ప్రియతమ ప్రచురిస్తూవున్నా 1984లో ఆ సంపుటిగా పలుకుచుంటు. వారిలో కొన్నిటిని, 1986లో పలుకుచుంటు కొన్ని కవనాలను సంకలనం చేసి ప్రచురించాలనే నాదిల్లం మారు కలిగింది. ఆ సంకలనానికి అనుబంధ రూపం రావడానికి కళాబంధు, పతనశాలి వ్రాసి. సుబ్బరామయ్యగారు ఎంతో సహృదయతతో సహకారం అందించారు.

ఈ సంపుటి లుపరంపరను సమ అంశాలకు విడిచి సమస్త శాస్త్రప్రపూర్ణ డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి గారికి, సమంత అంశాల చేసిప రుట. సుబ్బరామయ్యగారికి మా కృతజ్ఞతలు.

మైసూరు  
ఆది 10.7.86

—రేతన్ పల్లెరేషన్

కొలం

డా॥

ప్రభ

## బిందులో....

నదులు	1
మలుపు	3
అరుపు రంగు ఎరుపు	4
చినుకు	5
కాలం తిజిస్తద్దో	6
గొంతులో సంత్రాణి	8
మాతృభారతి మరిచిపోతు	10
సముద్రాలు నా కళ్లు	13
ప్రవహించే పాట	14
మానవతా తమాషా చూస్తున్నావా !	15
మరోసారి దుఃఖపయ్యింది	17
ఆరేళ్ళపాప సూరేళ్ళవేళ్లు	19
పతాకశీర్షిక	21
ప్రతిరోజూ ఓ ఉగాది	23
కాలాన్ని గాలిలా ఊదేస్తూ	25
దేశమీ ! చూసుకో నిన్ను నువ్వు	27
విద్యుత్తులు పీల్చుకుంటూ	29
హితంలేని మతమెందుకు ?	30
పృథ్విమూలం	33
కిరణావిష్కరణ	35
శిశుజ్వాల	37
కాలం గొంతులో వెలక్కాయ	39

గొర్రెలు గొర్రెలు	40
అంగణ్ణో అన్నీ ఉన్నాయి	42
కాకి కాకి కలవరకాకి	43
నా శబ్దం ఎన్నికల్లో	45
క్యాలెండర్ లోంచి	46
టటర్స్ బరామీటర్స్	47
ఎంతధీమ! దీపానికి !	49
కత్తుల గుప్పిల్లో	52
ప్రతి ఆడరం ఓ రైతకణం	53
దీపం దీపమే	54
నిప్పంటుకుంటే	57
ఘోష	59
ప్రజ	60
మతపతాక సిడలో	62
చిగుళ్ళ పండగ	64
నేను నేనుగా ఉంటానా ?	66
తెలుపెక్కని ఎలుకతోలు	67
గది - వీధి	69
ఎన్నియుగాల ఎండుటాకలి	70
అకడు నడక మానేశాడు	72
మౌనం అయిదు భాషల్లో	74
నిద్రనుంచి జాగృతికి	75
కవిత్యం వెలుగుచూ వుంటుంది	77
ఎంత రక్తం తైలమైతే	78
మేలిముసుగులో సరస్వతి	79
కార్చిచ్చు	81
ఆగు ఒక్కక్షణం	82
పాటా పక్షి	83
అప్పుడప్పుడు జీవితం	84
దేశానికి రెక్కలు	85
అకాశం సరదా	86

## నదులు

నదులు రాళ్ల మీద దొర్లుతుంటే  
 యుగాలు ప్రతిభవిస్తాయి.  
 ఊరిమే నురగల్గి పంటంటే  
 చరిత్రలు పుష్పిస్తాయి.  
 నదులు చైతన్య నిధులు.  
 ప్రపంచదండం తప్ప  
 పంపిణీ రాజకీయా చెరుగని  
 పరమభాగవతులు.  
 నదుల నాల్కల మీద ఉంటాయి  
 తిరగబడే స్వరాల చిరునామాలు.  
 హక్కులు రెక్కలు కొట్టుకుంటే  
 రోడ్లు నదులవుతాయి.  
 పిడికిళ్లలో పుట్టిన నదులు  
 జడత్వాన్ని మండించే జ్వాలలవుతాయి.  
 నా ప్రతినరం  
 ఒక నది.  
 ఒక నయాగరా శ్రుతి.  
 అది చెమటపట్టిన ఉద్యమాలకు  
 స్నాన వాటిక.



గొంతులెండిన ఆశయాలకు చలివేంద్ర.

ప్రతి జీవనది

మూడుకాలాల ప్రతినిధి.

ఆ నది ఒడ్డు

ఆరాశం కనుగుడ్డి.

## మలుపు

ఎదారి ఇసుక తెప్పల్లో  
 కొట్టుకుపోతున్న ఊపిరికి  
 గట్టులా ఖడ్జూరవృక్షం కొట్టుకుంటే మలుపు.  
 ఆకాశం నీలిసూర్యుడు  
 విగిరిచురుగున్న చూపులను  
 చేతుల్లా సక్షిప్తాలు చేసుకుంటే మలుపు.  
 కళ్ళకే కాదు  
 రాళ్ళకూ ఉంది మలుపు  
 ఒక్కొక్క ఉలిదెబ్బతో స్పృష్టిన ధిక్కరించే  
 సర్వంగీణ ప్రతన్యం సాకృతమైనప్పుడు.

మూగనాథి ఎగబిడ్డే నాదం  
 మూలుగపుతుంది;  
 అదే దళిత పంథాలకు ధ్వజాలైతే  
 ఎలుగపుతుంది.  
 మూలుగు నినాదమైతే మలుపు.  
 నాలుక పతాక అయితే మలుపు.  
 'బాంబును దొరా' అంటూ పడున్న గొంతుక  
 'బద్మాష్' అంటూ ఉరిమితే మలుపు.

## అరుపురంగు ఎరుపు

సరాల్లో నీళ్లు ప్రపహిస్తే

నడకలేదు.

తూర్పులో చీకట్లు ప్రసవస్తే

రొలిపొద్దు లేదు.

ఎన్ని మియగురులు తోవలు తాల్చుకుంటే

బిక్కవేకువ పిలుపు.

ఎన్ని వక్షత్రాలు గుండె లుచీల్చుటంటే

బిక్కి పొట్టుపొడుపు.

రంగులు మార్చని పిచ్చితల్లి రక్తం.

వెన్నుపోతైనా గుండెతూతైనా

ఆ అరుపు రంగు ఎరుపే.

కుక్కగొడుగులు మొలుస్తాయి

పెంటకుప్పల్లో.

వాటికి వారసులే

అవకాశవాదాన్ని అంటించుకునే భుజిరీర్తులు.

అనలైన కీర్తి ఆశ్రయించేది

భుజాన్ని కాదు నిజాన్ని;

నిజం నిప్పుతో నోరు కడుక్కుని

నీలిని తాగే ఉదయాన్ని.

## చినుకు

ఆకాశం ఆశీస్సు చినుకు  
మబ్బు మమకారం చినుకు.  
చీలిన నేల పెదబువ్వైన  
చిరునవ్వు ముత్యం చినుకు.

మోడు ముఖాన్ని చీల్చే  
మొదటి చిగురు చినుకు.  
గోరీ నెత్తిలో మొలిచే  
పూలగరిర చినుకు.

మగతను తాగే క్లర్క్  
రగిలే మెరుపు చినుకు.  
మంటల్ని ఉరుక్కునే గుండెలో  
మానహాసం చినుకు.

సృష్టిచేతన దిద్దుకున్న  
శ్రీకారం చినుకు.  
జ్వలిత ప్రకృతి రాసుకున్న  
తొలిపలుకు చినుకు.

## కాలం రిజిస్టర్లో

కాలం సూక్తి

చావకొంది చీమలకు

తెరమాటు దోమలకు

పట్టుచొక్కాలు తొడుక్కున్న పన్నగం లకు

నీతిమాత్రాలు వడుకుతున్న పన్నాగం లకు.

తల్లి మూసుకుంటే చీరటి పెడడు.

పుంజుగొంతుకు “కీ” ఇస్తే పొద్దు పొడవయి.

అప్పుడప్పుడు చీరటీ మెరుస్తుంది

ఆరుపు తెచ్చుకున్న మతాబాలిలో.

అప్పుడప్పుడు లడితోలియం లడుస్తుంది

కిరాయిచేతుల దరువునోళ్లలో.

అంతటా పరచుకుంటుంది కాలం

నంచుల్ని తాప్పనప్పుడు

మనసుల్ని ఏమాల్చనప్పుడు.

కాలం కన్ను నిశితం.

అది కోసుకుపోతుంటుంది

బండలు పేర్చుకొన్న స్థావరాల్లోకి

పత్రికా విలేజరులు చొరలేసి

పరమ రహస్యాల్లోకి.

కాలం అంచుమీద....

కాలం గమనిస్తుంటుంది  
ఎదును తొక్కి తడుక్కోలేని క్షణను  
నీటితో జపమాలలు తిప్పి  
చాటుగా వెక్కిరించే నొసళ్లను.  
చిరేగింపులకేం ? ఉంటాయి  
దేవుళ్లకే కాదు శవాలకూ.  
ప్రకటనలకేం? పుడుతుంటాయి  
సత్యం హత్య జరిగినప్పుడూ  
ద్రోహం మోహించినప్పుడూ.  
పలికే పలుకు పుడుతున్నది  
గుండె లోతునుంచా?  
ఎవకాశవాదాన్ని ఎసుపది చే  
పెదవి అంచునుంచా ?  
కాలం నవ్వుకుంటుంది  
తన వ్యక్తిగత విజిల్లరులో చేర్చుకున్న  
నానా ముఖాల్ని చూసి:  
ఆ ముఖాల వెనుకాల ప్రసవస్తున్న  
రహస్యాల చిరసరివెల్లుల్ని చూసి.

## గొంతుకలో సంక్రాంతి

రాత్రి నా సరాల్లో వర్షిస్తోంది  
 రక్త ఘోషలా.  
 అప్పుడప్పుడు వచ్చే అతిథి వెన్నెల  
 అడను మరిచిపోయింది  
 చీకటి ఆటో కుదుపుల్లో.  
 చీకటి ! నీకు  
 చిరునవ్వు నేర్పింది నేనే.  
 ఆకలి ! నీకు  
 అవ్వ బువ్వ పెట్టింది నేనే.  
 కవిని మరిచిపోయావా?  
 గొంతుకలో భోగి మంటల్ని అంటించే  
 గుండెను మరచిపోయావా ?  
 కవి అంటే భువి  
 కవి అంటే దివి.  
 నగ్నత - ఉన్మగ్నత-  
 రెండూ కలిస్తేనే రవి.  
 ఎన్నిసార్లు చెప్పాను  
 ప్రాసలూ చిత్రభాషలూ  
 కవితలు కావని.

కాలం అంచుమీద....

దూషకులూ విదూషకులూ

కవులు కారని.

మంచు స్వెట్టర్ తొడుక్కున్న సూర్యంగారూ

వేంచేయండి

తూర్పుతెర తొలగించుకుని.

వేచివున్నాయి మీ కోసం

వెయ్యి కిరణాలు

కళ్ల జోళ్లు కప్పుకుని.

సాగించండి వెలుగు కచేరీ

పలుకుతుంది మీ గొంతుకలో

పాటను పోగొట్టుకున్న

సంక్రాంతి రహదారి.



## మాతృభారతీ మరిచిపోకు

ఎడాపెడా చెక్కందే  
 ఏ రాయీ శిల్పం కాదు.  
 పదే పదే చీల్చందే  
 ఏ గుండే కావ్యం కాదు.  
 గొంతులోనే పుడుతుందా స్వరం?  
 అయితే అది రిరాయి సరుకు.  
 నాభిమూలం పేల్చందే  
 నాదం సంగీతం కాదు.  
 దూకే అడుగులూ  
 కనుబొమల్లోకి ఎగబాకే కులుకులూ  
 నటనకు బాలశిక్షలు.  
 అంగాలను ఆత్మతో పీల్చందే  
 ఆభినయం కాదు.  
 ఎన్ని చావుదెబ్బలు  
 ఎన్ని గావుబొబ్బలు  
 భరించి నిలిచింది మాతృభారతీ;  
 ప్రచండ యుండులకు ఆరిపోని  
 బ్రతుకు హారతి.  
 నెత్తిమీద కొండంత బరువు.

ఏడవచేయి కదిల్చినా  
 కుడిచేయి విడిల్చినా  
 ఉప్పుగాలిని ఊదే చూస్త్యం.  
 తుడిచుకుని నిలవాలనుకుంటే  
 కాళ్ళరిందా ఓ అభూతం.  
 అయ్యో భారతమూత్మకా!  
 పేదలో పుట్టావు  
 నేడనలో పెరిగావు  
 దురాక్రమణల్లో నలిగావు  
 చిరంతనంగా వెలిగావు.  
 కాలం ఇసుకలో దిగబడ్డ  
 కాళ్ళను పెరుక్కుంటూ  
 వీళ్ళమీద నడుస్తున్నావు.  
 ఎసిరి కొడుతున్న ఇసుక నుడిగాడ్చును  
 చెబులో పిదేసి పిపిరితో బాదేసి  
 ప్రాణవాయువులా ప్రవహిస్తున్నావు.  
 గతపై భవాన్ని గతరే పండులకేమి?  
 ప్రస్తుతంరొంపిలో పొర్రే పండులకేమి?  
 భవితవ్యాన్ని నేటిదేళ్ళతో పీల్చుకునే  
 భారతీ ! గనునించు.  
 బురదను చిలికితే ఏమొస్తుంది  
 పరమకంపు తప్ప.

గంధం చెట్టును నరికితే మరేమీ రాదు

సుగంధం తప్ప.

దుర్గంధాలను స్పృహలో తప్పుకున్న

సుగంధాల మధ్య

సమైక్యతలా పరిమళిస్తున్న : మన్వయ భారతీ

జాగ్రత్తసుమా నీ గుండెకాయ

మరీ అంత వైశాల్యం

మనుగడకే ప్రమాదం.

## సముద్రాలు నాకళ్లు

సముద్రాలు నా కళ్లు  
వాటిలో ఉప్పే కాదు నిప్పు ఉంది.  
ఆ రెప్పల రేచ్చలో  
కలల నొకలే కాదు  
స్మృతుల శవాలూ తేలుతుంటాయి.  
నిన్నటి తొక్కులాటలో విరిగిన  
వెన్నెముక తునక  
ఇవాళ సవాలు చేసింది  
వజ్రాయుధంలా వాడుకొమ్మని.  
సానపట్టి చూశాను ఒడ్డు అంచుపైన.  
చేదించాను ఉరుముకొస్తున్న తెరటాలను.  
చిట్టిపడ్డాయి నెత్తురు మెరుపులు.  
ఇప్పుడు తెలిసింది  
నేనే నా ఆయుధాన్ని.

# ప్రవహించే పాట

నాభిలో పుట్టిన పాట  
 నాలుక మీదికి వెళుతుంది.  
 గొంతులో పడగెత్తిన పాట  
 గుడ్డుందాటి ఉరుకుతుంది.  
 ప్రసరణం పాటకు రక్తగుణం.  
 ఆవేశాన్ని అంటిపెట్టుకుని  
 ఆశయాన్ని ఒంటపట్టుకుని  
 ప్రవహించే పాటకు  
 ప్రజలు సముద్రాలు.  
 ఉరేగింపులో అది  
 ఉగ్రనేత్రం.  
 ప్రతిఘటనల్లో అది  
 ప్రభంజన గాత్రం.  
 పాటకు శ్రుతి ప్రజలనాడి  
 పాటకు స్థాయి ప్రగతివాడి.

## మానవతా తమాషా చూస్తున్నావా!

ప్రతియేటా నగరం నట్టింట్లో  
 ప్రైవేట్ వర్తమాలు.  
 కర్ఫ్యూ సూర్యుని సాక్షిగా జరిగే  
 నిచ్చుకత్తుల రసరత్నాలు.  
 మతం లేబిల్ వేసి మనుషులకిచ్చే  
 మత్తు ద్రావకాల యెత్తులు.  
 ఒక మతం సాగించే ఊరేగింపు  
 మరో మతానికి కంటిగింపు.  
 ఒక మతం పాటించే మౌనం  
 మరో మతానికి కల్లోలధ్వనం.  
 ఎన్నిసార్లు మూల్యంకో ఇబ్బాల్!  
 ఎలుగెత్తిన నీ ఆమర సూక్తి.  
 “మక్సజ్ద్ నహీఁ సిఖతా  
 ఆపన్ మె బైర్ రద్దీనా”.  
 గుర్తుంది గురజాడా : నువ్వు  
 గురిపెట్టిన అమృతోక్తి.  
 “మతములన్నియు మాసిపోవును  
 జ్ఞానమొక్కటి నిలిచి వెలుగును”.

ఇంతకుంచిని ఎప్పుడో అందిస్తే  
 ఎలా జీర్ణించుకుంటుందయ్యా పేశం?  
 జాతీయతకు రక్షకవచనంగా నిలిచిన  
 స్వర్ణాలయమా !  
 నాభిగూటిలో ఎలా దాచుకున్నావు  
 సరహంతరులను ?  
 “గురుబాణి” ధ్వనించే నీ గుండెలో  
 పరమ కిరాతకుల హుంకారాలా?  
 అవి అర్చనలా  
 హత్యా శిబిర శిక్షణలా ?  
 మానవతా తమాషా చూస్తున్నావా !  
 ఏరిపారెయ్యి మతం ఆసరాగా  
 తల్లినేలను చీల్చే దగాకోరుల్ని.  
 హెచ్చరించు చిచ్చు గొంతుకతో  
 మతం ఒక అభిమతమని  
 అది వ్యక్తిగతమని  
 అంతవరకే హితమనీ  
 ఆ హద్దు దాటితే ఖతమనీ.

## మరోసారి రుజువయ్యింది

కాలం జేబురుమాలు కాదు

అది అఖండ దుకూలం.

క్షణాలనీ దినాలనీ

వత్సరాలనీ యుగాలనీ

కత్తిరించుకుంటాడు మనిషి

తన జేబులో ఇమిడేటట్టు.

నిమిషాలు కురుస్తుంటాయి

పరుగులో చెమట చుక్కల్లా.

రోజులు రా లిపోతుంటాయి

ఎదుగులో ఎండుతాకుల్లా.

పుట్టిన రోజులూ షష్టిపూర్తులూ

మనిషికే.

కాలం పుట్టుక పైలుకెక్కనిది.

అది అనంత యవ్వని.

అస్తమయమైనా పొద్దువాలనిది.

మొన్నటి బ్యాటెట్ పెట్టెను చూసి

ముసిముసిగా నవ్విందికాలం.

తలిరాతలను గళ్లలో బిగించే



జోస్యుల రాతలను చూసి  
 అలవోకగా ఏడ్చింది కాలం.  
 సూర్యుడికి అంటదు మంచు  
 చూపులో నిప్పుంటే.  
 మనిషికి అంటదు మగత  
 నడకలో చురుకుంటే.  
 కాలం కన్నశిశువు - మనిషి.  
 అందుకే పడివుంటాడు అంకెల్ని చప్పరిస్తూ.  
 అప్పుడప్పుడు తిరగబడతాడు మనిషి  
 ఆ కాలాన్నే గాలిలా ఊదేస్తూ.

## ఆరేళ్లపాప నూరేళ్లవేళ్లు

అదిరిపోయింది చీకటి  
 తన కోటమీద దీపం వెండా చూసి.  
 గుడ్లురిమింది చీకటి  
 గుడ్లగుల్మి కళ్లతో విసిరేసి.  
 “ఈ వెండా ఎగరేసిందెవ్వరు?”  
 కమరుపొగలా కమ్ముకున్న  
 కటిక చీకటి హుంకారంలో మెరిశాయి  
 ఆరేళ్లపాప నూరేళ్లవేళ్లు.  
 “ఈ పాప ఎగరేసిందా దీపాన్ని?”  
 తల పగిలేటట్టు నవ్వింది బలుపు చీకటి.  
 పసివేళ్లను ఆర్పేయాలని  
 బుసకొట్టింది విషపు చీకటి.  
 దీపాలు విచ్చుకున్నాయి  
 కోటకొమ్మమీద కోటిపుష్పాలై.  
 ఎటుచూసినా ఆ పసివేళ్లే.  
 ఏమీ తోచలేదు చీకటికి.  
 “ఆ వేళ్లను నుకేస్తే దీపాలెగరవు”  
 ఉన్నమతి ఊబిలో దిగిన చీకటి

ఉప్పున హుంకరించింది  
తన ఊర్పే సుడిగాలి అనుకుని.  
లది చీకటి ఆఖరి ఊపిరి;  
అదే ఆరేళ్లపాప నూరేళ్లవేళ్లు  
అమృతంగా వెలిగించుకున్న దీపావళి.

## పతాక శీర్షిక

పొద్దున్నే, బుట్టెడు వార్తల్ని  
 పుక్కిలిస్తూ వస్తుంది కాలం.  
 రాజకీయాల రంపాలు  
 రాజీనామాల పొంతులు  
 ఒక్కంతా మచ్చలుగొ అచ్చుపడుతుంటే  
 కళ్లతో నవ్వుతూ వాకిట్లో రాలుతాయి  
 పొట్టలేని పత్రికలు,  
 ఎంత చుమ్ము లేగిందో  
 ఏముఖమూ ముఖంలా రనపడదు  
 మబ్బులు రంగులు మార్చినట్టు  
 కొండముచ్చల తలలకు  
 కుచ్చిబోపేలు మొలిచినట్టు  
 ఊసరవెల్లులు సుమతి శతకాన్ని  
 ఉదాహరిస్తున్నట్టు.  
 పత్రికల్లోని కార్టూన్లు  
 పగలబడి నవ్వుకుంటాయి  
 సరదాగా తాము గురిపెట్టిన  
 పరిహాసాల గుండ్రు

కుత్సితాల రొమ్ముల్లోకి  
 కుమ్ముకు పోతున్నందుకు.  
 పాపుల చర్మం ఇనుపరేకు.  
 గుండ్రను గుండ్రలా పొదుగుకుంటుందది.  
 తనను పరిహసించిన ప్రతికాక్షేత్రంలో  
 ఓ యెకరం పుటను ఆక్రమించుకుంటుంది  
 పదవి దక్కిన పరమార్థిక శక్తి.  
 కార్టూన్లు కళ్లు మూసుకుంటాయి  
 వ్యాఖ్యలు నోళ్లు నొక్కుకుంటాయి  
 కాలం ఒళ్లు విరుచుకుంటుంది  
 రేపటి ప్రతికలో పతాకశీర్షిక రావడానికి.

## ప్రతిరోజూ ఓ ఉగాది

ఎన్ని ఉగాదులను పీల్చుకున్నాను  
ఈ క్షణతో;

ఏటా ఓ సారి కాదు ప్రతిరోజూ.

పొద్దును పొడుస్తూ లేస్తానా.

ఓ గంటసేపు నేలసూ గాలినీ

దున్నేస్తానా.

నడిచేటప్పుడు నా జేబులోంచి

రాలిపదే 'గిన్న'లు.

వసంతం దాడితో విరిగిన

పండుటాకుల పెన్నులు.

నాకు తెలుసు

కాలంచేసే సంతకాలు

చిగురూ, చినుకూ, చలీ, ఆదిరీ.

కాలానికీ తెలియదా

కాలక్రమం మూరిందని;

చిగురేనే చెట్లలోంచి

సెగలు చిట్లుతున్నాయని.

ఇకపోతే ఎక్కడుంది చలి?

సగటు జీవుల సరాల్లో  
 సగానికి పైగా దూరింది.  
 పిరికి తనం కంటే పురణము : దా ?  
 ఓ కాలమా !  
 సాగించుకో నీ వ్యాపారం.  
 అన్నీ ఉడిగిన గత కీర్తులతో  
 బతికున్నా కీర్తిశేషుల పట్టికలో  
 అతుక్కున్న మృతవర్తులతో.

## కాలాన్ని గాలిలా ఊరిదేస్తూ

కాకుల చూకల్లో ఉన్న ఏకాకిని.  
 అ. తదాశ్రయ అమ్మడుపోతున్న  
 సంతలోని సగటు మనిషిని.  
 నిన్నటిదాకా తొడవరిచిన  
 కుహనాదర్శాల మల్లులు  
 వెల్లారేసేసికి ఊసరచెల్లులు.  
 కిరణంలా నేను సడిచాస్తుంటే  
 ఎలా కమిలిపోతున్నారో  
 దోషల్లా ఆత్మదోహల్లా.  
 వీళ్లు పడ్డారు కాలంతీసిక  
 ఎక్కరే బొమ్మల్లో.  
 ఇవాళ అతికించుకున్న మీసాలు  
 పడగలెత్తుతూ వున్నా  
 నిన్నటి పేడిమూతులున్నాయి  
 ఆ బొమ్మల్లో సాక్షిల్లా.  
 పది నిమిషాలు చాలు పశువుకావడానికి  
 పామై కాటెయ్యడానికి.  
 మన్వంతరాలు కావాలి  
 మనిషి మనిషిగా నిలవడానికి.



నైతానుల వాడల్లో శత్రునుల నీడల్లో  
 నీతికి పాతరవేస్తున్నారు  
 సమతకు సమాధి వదుతున్నారు.  
 ఆ నీడలు నా చుట్టూ  
 ప్రలోభాల వలల్ని పరిచినా  
 నేను నేనుగా ఉన్నాను.

## దేశమా! చూసుకో నిన్ను నువ్వు

తల పగిలిపోతున్నది -

నొప్పితో కాదు.

గొంతాడోతున్నది -

దప్పితో కాదు.

పట్ల పలిపోతున్నది -

జ్వరంతో కాదు.

గుండె పగిలిపోతున్నది -

పోటుతో కాదు.

నానాటిరీ దిగజారుతున్న

నా దేహాన్ని చూసి.

పట్లపగలే పిరిగెతున్న

పచ్చి మోసాన్ని చూసి.

దేశమా! చూసుకో నిన్ను నువ్వు

అంతరంగం అద్దంలో.

నువ్వు పదిలంగా ప్రదర్శించే

చిరునవ్వు వెనక

ఎన్ని విషాదవలయాలో.

ఏటా రెండుసార్లైతే

నీ జండా వెనక  
 ఎన్ని అదృశ్య కృపాణాలో.  
 ఎన్నిసార్లు హైజాక్ చేశారు  
 నీ మానాన్ని.  
 ఎన్నిసార్లు తూట్లు పొడిచారు  
 నీ సహనాన్ని.  
 ప్రపంచ విపణి వీధిలో  
 నీ పరువును వేలంవేసే ముందే  
 మాతృదేశమా ! తడిమి చూసుకో  
 మూతపడ్డ నీ మూడో కన్ను.

## విద్యుత్తులు పీల్చుకుంటూ

ఇనకలో నడుస్తున్నావా  
ఏవీ నీ పాదముద్రలు ?  
తుడుచుకు పోతూ .ది గాలి.  
మంటల్లో నడుపు  
మౌనం పగులుతుంది.  
బురదలో నడుపు  
పద్మం పలుకుతుంది.  
ఇదీ ఓ సడలేనా  
అడుగులో అడుగును గతుక్కుంటూ.  
గొర్రెలూ నడుస్తాయి  
బుర్రలో బుద్ధిని కుక్కుకుంటూ.  
నేనే ప్రతి అడుగు  
దూసుకు పోవాలి  
వెయ్యి విద్యుత్తులు పీల్చుకుంటూ

## హితంలేని మతమెందుకు?

మహాత్ములు చచ్చారు మతం కోసం.  
సామాన్యులు చస్తున్నారు మెతుకు కోసం  
ఎడిన నోటికి చిసుకుచించలేని  
చీలిన గొటికి తిగుకంటించలేని  
మతమెందుకు మహాశయా!  
గుక్కెడు మంచినీళ్ళ కోసం  
తొక్కిసలాడుతున్న కడుపుల్ని  
ఉద్ధరించెడు గంగాజలంతో  
ఉద్ధరించలేవు స్వామీ!  
అన్నమో రామచంద్రా అంటుంటే  
ఆత్మల గోల యెందుకు?  
అన్నీ కుదిరిన తర్వాత  
ఆంగాలు కుదుటపడిన తర్వాత  
అరకంచం గంజన్నంతో  
ఆకలి కొండెక్కిన తర్వాత -  
చూసుకుందాం పోహంల అహంల  
సూక్తుల మారుమోత.  
రమణినీ రాచరికాన్నీ

గొడుగునూ తులినా  
 బుడగలా ఊదేసిన బుద్ధికి గమస్కారం.  
 చెట్టుకి ద దిగులేసిన ఆ సిద్ధికి గమస్కారం.  
 మతముందా బుద్ధికి ?  
 బలముందా సిద్ధికి ?  
 సా డిర్లవీణా స్వరంలో  
 చూతంగి చనూ స్మరణం.  
 అగ్రవర్గాల కొప్పుమంటలో  
 అంతిమ వర్ణాల దహనం.  
 రానుచుధారనంతో పొట్ట నిండి  
 రమ్యంగా లేనుస్తున్న భద్రాగణి !  
 ఒక్కపూట తింటావా  
 చిక్కుమాలిన శబ్దం ఎంగిలిగి.  
 ఇ తరూ న మతం చెట్టదని ?  
 “ఈశ్వర్ అల్లా తేరే నామ్-”  
 “ఎల్లరికీ సన్నతీ” ఇమ్మని.  
 అదే అదే నేనంటున్నది  
 అమతీ - సన్నతీ అనుక్షణం  
 ఆత్మహత్య చేసుంటున్నవని.  
 ఇలిహాసమా ! బయటపడు.

మతంపేరుతో జరిగిన డిరేగి-పులనూ

కమిలిన శవాల కంపులనూ

వింగడించి చూపు.

అప్పుడు గానీ పొడుచుకు రాదు

అసలైన రేపటి రేపు.

## వృక్ష మూలం

వరదైనా బురదైనా జీవనదికే.  
 చిగురైనా పీడైనా చేవ చెట్టుకే.  
 తెరటాల లొక్కిదీ ఉప్పేసల ఉరవదీ  
 పుట్టకు కాదు ఏటిగట్టుకే.  
 వృక్షానికి సాధాగ్య రేఖలు  
 నిభిన్నశాఖలు.  
 మాడు మండిపోతున్నా  
 మంచులో కూరుకుపోతున్నా  
 కొమ్మలు గీపెట్టవు.  
 తట్టుకుంటాయి తప్పుకుంటాయి.  
 మూల మాతృకపైన  
 పుట్టెడు ఆశలు పెట్టుకుంటాయి.  
 కోకిల కూడితాల కాగితాల మీద  
 గువ్వ కుత్తుకలు అచ్చొత్తీ  
 అర్జీలు సమర్పించుకుంటాయి.  
 ఆమ్మలాంటి వృక్షమూలమా!  
 కొమ్మకు కొమ్మకు మధ్య పక్షపాతమా!  
 అన్ని కొమ్మలూ  
 వంగి వంగి నలాములు చేయవు.



నంగి నంగి బవితన్ని గీయిస్తా.  
 కొన్ని కొమ్మల పొగరుపోతా.  
 గాలిని ఉప్పున పోసి  
 ఎక్కువెట్టిన రిరస్సుల ధనుస్సులతో  
 ఆకాశం అధిష్టాన వర్గాన్ని  
 ఢిక్కరిస్తాయి.  
 అమ్మా! ఆ కొమ్మలూ నీ బిడ్డలే  
 ఆ నరాల్లో పారేడి నీ రక్తమే.  
 అవి నేర్పిందీ నీ విద్యే.  
 కొమ్మల్ని కులాసాగా ఊగిపోసి  
 రెమ్మల జేబురుమాళ్ళను ఊపుతూ.

## కిరీకావిష్కరణ

నిరుద్యోగం రాలుతోంది బొట్టు బొట్టుగా  
 సర్దిఫిరెట్లు నొసబ్బి నుంది.  
 ఆరలి పేలుతోంది అవిధావిగా  
 అంచుబడ్డ పిడిసిబ్బలోంచి,  
 ఊడినీర్ పోతుంది ఎండతో పుట్టిన చెమట.  
 అరలి ప్రసవించి, చెమట అరిపోతు  
 నిప్పును విసురుతుంటే అవ్వ.  
 నెత్తిలోపలి శాంతి సరిపురుంది  
 పడివెడు చన్నిళ్ళలో.  
 నాదిలో నాడిలో గూటిలో బూటిలో  
 చొరబడ్డ నిరసన  
 విర్రమిస్తుంది వెయ్యికాళ్ళతో.  
 'అంతాభద్రం' అనుకుంటున్న వ్యవస్థా!  
 ఎజ్జానం రాబాకు టున్న అవస్థా!  
 శిశిరంలో పండుటాకుల్లా రాలిపోతున్న చూపుల్ని  
 మళ్ళీ అతికించకు రళ్ళకు.  
 చేప వుంటే చెట్టు  
 చిగుళ్ళ మహాశ్లను కట్టుకుంటుంది.  
 కన్నా అంతే-

దర్శన ఛాతువుంటే ప్రసవిస్తుంది

మధ్యహ్నమునందుల్ని.

కర్ణాటా చీకట్ల ఎడారులు అవులి గే

పేళ్ళలో చూపులు మొలుస్తాయి.

తాకిన బీడల్లా పరంగం.

కదిలిను వల్ల కాడలా కళాణ ముదప .

నేటిమోడు నేర్చుకునే రేపటి ధాష చిగురు.

మనక కంటిలో ప్రసరించే శిశూద్రుడు చూపు.

## శిశుజ్ఞాన

నిశ్శబ్దం గుండుతోడు నా చుట్టూ.  
 గుండుల మధ్య కూచున్నాను  
 నిర్భీ విగించిన సద్యాసంగంలో.  
 రోద మూలుగుచోలని గుండుపోటుతో  
 విలగ్ధ లా నెవరూచే రక్తానికి  
 అడ్డురాయిలా నెలిచిన చిట్టుపల్ల.  
 మేలు'న్న, ఏన్ను నా కిటికీ.  
 మిస్త్ర శ్రావ మర్వాయుపుల  
 కలపుచీరట్లను ఉతికి అరేసే  
 కాంతి పరిమళం నా కన్ను.  
 మాంతం అంటించిన నెగ్గలో  
 నిమిషాల నిప్పురవ్వలుగో  
 నిశ్శబ్దం రాజకుంతోంటి.  
 మౌనం పీల్చుకునే చుండు ఊపిరికి  
 ఊతమిచ్చే కొలిమితిత్తి నా కన్ను.  
 బొగ్గుల్లాంటి గదిగోడలమధ్య  
 బుసకొట్టే శిశుజ్ఞాన నా కన్ను.

## కాలం గొంతులో వెలక్కాయ

ఆవులింతలా పరుచుకున్న హన్యంలోంచి

అడుగుల ముద్రల్ని నంజుకు తింటున్న

ఎడారిలోంచి

గడియారం ముల్లను చప్పరించి ఉమ్మేసే

కాలం ముసలి నోటిలోంచి

ఒక పదిం పుడుతున్నది.

ఒక జీవనదం చెయ్యబోయే సంతకానికి

నమూనా చుడుతున్నది.

ఇంతలో

కాలం గొంతులో వెలక్కాయ.

కదిలే ఊజాలనూ దినాలనూ

ఇసక కాగితం మీద హన్యం జీవితం మీద

ఎక్కించక తప్పని ఎమర్జెన్సీ.

కోట్ల తలలతో భరణగనాల్ని

చుమ్ముతున్న విజ్ఞానకోశమా!

వట్టిపోయిన ఎడారి పొడుగుల్లో

పచ్చికపాలు పితకలేవా?

కారుణ్యక్షీరాన్ని కడవలకొద్దీ పంచే

సర్వమత సామరస్య పీఠమా!

గడచులో ఎగడిమ్మే రక్తాన్ని గమనించలేవా?  
పడునెక్కిన ప్రశ్నలకు  
ప్రాతిపదిక ఈ కవిత.  
కవితకు నాలమే సర్వసాక్షి  
భవిష్యత్తును చిశ్లేషించే విప్లవాక్షి.

## గొర్రెలు గొర్రెలు

వంచిన పుర్రెలు ఏత్తుంటా  
 'మంద' బుద్ధిని నురవంటా  
 దొరికిన గరికను కొరుక్కుంటూ  
 దొడ్డిదారినా అడ్డదారినా  
 దొడ్లుకు పోతున్న గొర్రెలు గొర్రెలు.  
 దేశమంత నువ్వెలాంటిగా ఉన్న మా దొడ్లో  
 ఎన్నెన్ని గొర్రెలని.  
 పక్కలను మించిన కొవ్వొంది  
 కానీ చురుకై తి ఆరవవేం  
 కరవడం చేతకాకున్నా.  
 గొర్రెలూ పశ్చిమమంటాయి  
 కొట్టాల్లో నెమరేసుకుంటున్నప్పుడు.  
 జవాబులు జారిపోతుంటాయి  
 దవడలమీది నురగల్గా.  
 కడుపు ఖాళీ అయితే కట్లోలం  
 కర్ర చనిపిస్తే కంపరం.  
 ఏమిటీ గొర్రెతనం?  
 తమ తెప్పెమీద గాలివేళ్లు పడ్డా  
 తేనేటీగలు కన్నుమంటాయి బుసనాగుల్లా.

కాలం అంచునీడ....

ఆ సూక్తిం చేతనాదే గొర్రెలకి?

నల్లసుండులాంటి పిరికితనం

నరాల్లో పేరుకున్న గొర్రెలు

పడిపోతాయి మూగస్వాముల్లా

పడగెత్తలేని నీటిపాముల్లా.



## అంగుల్లో అన్నీ ఉన్నాయి

ఆకాయల అంగుల్లో అన్నీ ఉన్నాయి  
 సగటు మనిషి నోట్లో శని తప్ప.  
 పాత్యభాగాల ప్రవచనాల్లో అన్నీ ఉన్నాయి  
 పట్టభద్రుల చేతుల్లో పని తప్ప.  
 జెండాలు చేతులూపితే చాలు  
 గుండెలు గుండీలు తెంచేసుకుంటాయి.  
 క్యానెట్లు ఖంగుమంటే చాలు  
 వీధులు చెవుల్ని విసిరేసుకుంటాయి.  
 ఎక్కడో పొగలా చూగిన కర్పూర -  
 ఇక్కడ భగ్గుమనే దొమ్మీల రుంపట్లు.  
 ఏ సందులోనో ఓ చిన్న కత్తిపోటు -  
 ఇక్కడ నగరం నడిబొడ్డులో హత్యాకాండలు.  
 మైకుల్లోంచి కురుస్తూనే ఉంటాయి  
 మత సామరస్య హిత ధారలు.  
 సామరస్యం సహజీవనం  
 అరిగిపోయిన రికార్డుకి రెండు వక్కలు.  
 ప్రజాస్వామ్యం ప్రజాసంక్షేమం  
 పాలకవర్గం జపించే రెండు ముక్కలు.  
 మాటలు గాలి శత నేర్పుకుంటాయి  
 చేతలు చేతులు మార్పుకుంటాయి.

## కాకి కాకి కలవరకాకి !

కాకిదీ కోకిలదీ ఒకే వర్ణం  
కారు నలుపు.

కంకంలొనే తేడా.

కాకి అరుపు నలుపు.

కోకిల పిలుపు గుపు.

కాకిలా ఊరేగిడు కోకిల.

మైకులా కొమ్మను మలచుకుని

ప్రణామాన్ని కుమితుంచి

పంచమ డ్యుతిలో.

కనకకకుండా విగవడే కోకిలంటే

కాకికి రసి

ఎంత అరిచినా తనకు గుర్తింపులేదని.

ఇంటికప్పు మీద వాగి

ఎరిగిలాటల మీద వారి

నానా రథస చేనే కాకి !

కోటి జన్మలెత్తినా సువ్వు

కోకిలపు కాలేపు.

పంచమ స్వరం

కోకిలకు పవిత్రవరం.

కటికి గోలను గాలిలో కలిపేసి  
కలుష బుద్ధిని నేలలో పాతేసి  
సాధించుకో  
మతి తప్పని సంస్కారాన్ని  
శ్రుతి తప్పని కుహరాకారాన్ని.

## నా శబ్దం ఎన్నికల్లో

నిలబడింది నా శబ్దం ఎన్నికల్లో

నిలువెత్తు అద్దంలా.

వేలమంది విరగబడ్డారు

క్యూలో నిలబడి చూసుకున్నారు

తప్పక గెలుస్తానని

తల రట్టుకున్నాను.

ఫలితాలు చూడాయి నా పేటమీది

పలు ముఖాలుగా.

పేడితో పంచాసు గానీ

దక్కుకాతం పట్టేమిటనీ ?

తర్వాత తెలిసిన తాజారహస్యం

అద్దంలాంటి నాకద్దంలో

హుళలే తప్ప

హుళాయిలు కనపడలేడని.

# క్యాలెండర్ లోంచి

తల చుట్టూ చుట్టుకున్న క్యాలెండర్ లోంచి

రాలుతున్నాయి

ఆతిథులు ఆక్రమించిన సెలవులు

అభ్యర్థులు కబళించిన పండగలు.

ఎన్నిసార్లు ఎదురుచూశానో

వెన్నెముకలో నిప్పంటుకోవాలని.

ఇంకెక్కడి నిప్పు ?

కురుస్తున్న సోది బూది.

వెన్నెముకలో మంచువునాది.

క్షణక్షణం పేరుకునే నిశ్శబ్దాన్ని

అణువణువునా పేల్చాలని

ఎన్నిసార్లు గన్నెత్తానో !

పేలినచప్పుడే గానీ

కూలిన చప్పుడు లేదు.

అణువుల్ని పుక్కిట పట్టుకున్న

కాలం అహంకారానికి

వెల రట్టుకున్నాను.

తల నుంచి జారుతున్న క్యాలెండర్ని

మొలక చుట్టుకున్నాను.

## ఓటర్లు బరామీటర్లు

అడ్డమైన గాలికి ఎగిరిపోయే  
గడ్డిపోచ కాదు దేశం.  
దాని ఉనికి ప్రజల నాభి  
దాని ఊపిరి ప్రజల నాదీ.  
అది నిలిచివుంటుంది అక్షతంగా  
హిమాలయ శిఖరం శిరోరక్షగా  
హిందూ మహాసముద్రం చరణరక్షగా  
సన్నెట్యత సంక్షేమ రక్షగా  
స్వాభిమానం శ్రీరామరక్షగా.  
దేశం వెన్ను చీల్చాలని  
దివాలాకోరు ప్రయోగాలు  
దేశం గుండె పేల్చాలని  
నైతానుల పన్నాగాలు.  
పిచ్చిచేష్టలు గానీ  
నిప్పును ఊదేస్తే బొగ్గవుతుందా ?  
నిలిచే కాగడా అవుతుంది.  
మట్టిలో విత్తును పేలిస్తే చస్తుందా  
మహావృక్షమై లేస్తుంది.

నేనానికి ప్రణామస్వామ్యం నిశ్చయించి.  
 వారకు కత్తెరలూ వాక్కుకు సంకెళ్లూ  
 బిగించని దేశం  
 నిలబడుతుంది ఎన్నికల్లో  
 నిలువెత్తు ఒడిసాచి.  
 ఓటంపే మాట కాదు  
 ఉపన్యాసాల ఊటకాదు  
 కాగితంలో ముద్రపడే ఓటు  
 జీవితాల్ని చేరి జువేనే గీటు.  
 అమాయకులు కారు ఓటర్లు  
 అచ్చమైన న్యాయానికి బరామీటర్లు.  
 అప్పడప్పడు వాళ్లు  
 అన్నలను మింగిన తమ్ముళ్లు  
 అమ్మలను మించిన కూతుళ్లు.  
 నన్నిసార్లు నేర్చుకుంది ఈ దేశం  
 ఎప్పటికప్పుడే ఓ గుణపాఠం.  
 తల్లి పరువును నల్లడబ్బు కోసం  
 తాకట్టు పెట్టే వాళ్లున్నా  
 బిచ్చపు పదవి కోసం మానవత్వాన్ని  
 రాచ్చులో కలిపే వాళ్లున్నా  
 ఎక్కడో సాగర జలసంధులు చూపేసినా

పక్కనే పొందిన రక్తేస పొదలు కాతేసినా  
కంటి రెప్పలే కనుగుడ్డును కబళించినా  
ఇంటికుక్కలే నడిబొడ్డును కరిచేసినా  
నిట్టూర్పుల వెల్లువలో కొట్టుకుపోదు దేశం.  
నిలబడుతుంది మరింత బలంగా  
నేలలోతుల్ని వేళ్లతో నిగహించుకుని.  
అకాశాన్ని పిడికిళ్లలో బిగించుకుని.



## ఎంతధీమా దీపానికి !

ఎంత ధీమా దీపానికి !

చుట్టూ కురిసే చీకట్ల జడివానలో

శిఖరంలా నిలబడుతుంది

శిరస్సును వెలిగించుకుని.

తీగ అంటించిన దీపం - పువ్వు.

పెదవి ముట్టించిన దీపం - నవ్వు.

సృష్టి వెలిగించుకున్న ఆదిరూపం

ఆదిత్య దీపం.

కంకాళాలు కరిచే చిబ్బలో

కాళ్లే దీపాలు.

క్రౌర్యం కమ్ముకున్న గడ్డలో

కళ్లే దీపాలు.

కడుపుమంట దీపమంటే

గబ్బిలాల సంస్కృతికి.

ఒక్కొక్కరిరణం ఓ గండకత్తెర;

మత్తు మరిగిన తమ రెక్కల్ని

కత్తిరిస్తుందని భయం.

చాదస్తమనుకోకుంటే ఓ మాట -

కాలం అందుమీద....

దీపానికి మొక్కడం

తేజస్సు మెల్లెక్కడం.

అప్పుడప్పుడు జాతిదీపాలను

ఆర్పేస్తుంటాయి మతిమౌఢ్యాలు.

పిచ్చిగానీ -

పుట్టిన ప్రతి శిశువులో

పుట్టెడు దీపాలు ప్రవహిస్తుంటే

ఆర్పడానికి చేతులెక్కిడే మూటలెక్కడ ?

## కత్తుల గుప్పిల్లో

కత్తుల గుప్పిల్లో  
కాలం ఊపిరి పీలుస్తూంది  
మేత్తని చిరునవ్వుతో  
పాపం ఆ చిరునవ్వుకి  
ప్రతిక్షణం మరణం  
జననం చిరునామాతో.

## ప్రతిఅక్షరం పై ప్రక్రవణం

ఈ క్షణం

ఈ పుటమీద నడుస్తున్న ప్రతి అక్షరం  
పై ప్రక్రవణం.

“అంటుకుంటుందా పాఠకోత్తమా

ఆ రక్తం నీ కళ్ళకు?”

అయితే ఆ ప్రతిక్షణం

రేపటి ఉదయం చేసే నేటి సంతకం.

అరుస్తుంది అక్షరం రక్తంలాగే

చిన్నబొట్టులో తుపానుల్ని చిచ్చుకొడుతూ,

రక్తానికి స్వరం కడితే రాగం

అది కాస్తా తిరగబడితే సంగ్రామం.

నాభిలో పడగెత్తినా

నరాల్లో అలరెత్తినా

సాగుతుంది ఒకే చైతన్యం

సాధనలా రుధిరస్పందనలా.

అక్షరాలతో ఆడుకునే కళాకారుణ్ణి.

అందుకే చిత్రిస్తాను

రక్తాక్షరాల ఉద్వేగ రహస్యాల్ని.

పరస్పరం కుమ్ముకునే చికటి వెలుగుల్లో  
చెరలాడుకునే చాపు పుటల్లో  
చెక్కుతాను సమన్వయ సందేశ శిల్పాల్ని.

## దీపం దీపమే

ఎన్ని బల్బులు కట్టినా

ఎన్ని వెలుగు కడ్డీలు పెట్టినా

దీపం దీపమే.

వత్తిమూలంలోంచి కొత్తనెత్తురు చేదుకునే దీపం

మార్క్సిజం బల్బో

వర్గ సమన్వయ పాఠాలు నేర్చుకునే విద్యార్థి.

కటిక చీరటి కారడవిలో

గోతిలా తుపాకి ఎత్తిన గెరిల్లా.

పొగడ్తలు మూగుతాయి దీపం చుట్టూ

పురుగుల మందల్లా.

లాగడు సరికదా దీపం

పొగిచే నాల్కల రెక్కల్ని తగలేసి పంపిస్తుంది.

పైసాలరూ పదవీ విలాసాలరూ అమ్ముడుపోని

ప్రజాప్రతినిధి దీపం.

హిత్తిరడుపుల్లో కత్తిపోట్లతో

కిరణాల్లాంటి బిడ్డలు గిరిగిరి కొట్టుకుంటూంటే

గుడ్డోని దీపం గుండెపగిలి ఏడుస్తుంది.

మసీదులోని దీపం మౌనహింస అనుభవిస్తుంది.

కర్పూరం గదిలో గాఢాంధకారం ముసరినప్పుడు  
 నా చూపును చూపులువేల్చే  
 నడిపించే నేస్తం దీపం.  
 నోరు కాలుతున్నా నొసలు మండుతున్నా  
 బొబ్బపెట్టదు దీపం.  
 తన మౌనం ఒక జ్వలనం  
 తన మరణం ఒక ఉదయం.

## నిష్పంతుకుంది

నిష్పంతుకుంది  
 మౌనం లాంటి మంచులో.  
 మగతతో లాలూచీపడ్డ  
 మనిషి వెన్నెముకలో.  
 బద్దలయ్యింది గొంతు  
 నిద్దరేచిన అగ్నిపర్వతంలా.  
 నరాలు బిగించుకున్న తీగల్లో  
 జ్వాలా స్వరమేళ.  
 తిరిగిపోయిన నక్షత్రాలు  
 రాకతున్నాయి దొట్లుదొట్లుగా.  
 ఒంటిమీద రాలిన ఒక్కొక్క చుక్క  
 ఓ రాగపతాక.  
 గుండెచేసింది జెండా పందనం.  
 చెవిట చుక్కలు బారులు తీర్చాయి  
 జెండా నీడలో బాలబాలివల్లా.  
 రగులుతూనే వుంది నిప్పు  
 రక్తాన్ని శిల్పాల్లా చెక్కుకుంటూ.  
 ఈ నిప్పు కాలేదికాదు  
 మార్చేది.



మార్పు నిప్పు.

సూర్యును నినదించే హుట నిప్పు.

చీకటి కటకటాలను చీల్చే

తొలిపొద్దు నిప్పు.

కాలాన్ని దూసుకుపోయే కనుగుడ్డు నిప్పు.

ఆ నిప్పే అంటుకుంది

హానంలో మనిషిలో.

మనిషికి మగత ఎక్కించే ప్రకృతిలో.

## ఘోష

అరుస్తున్నది చిరువో పరువో

అక్కర్లేదు.

కావలసింది

కాలం స్తబ్ధతను ఛేదించే

కత్తి మెరుపు.

అరుపు సొంతం కాదు మనిషికి.

అది నోరు లేని

విత్తనానిది వుంటుంది.

వదులు చేసిన మట్టిలో పొతినప్పుడు

అరుస్తుంది హట్టిపొరల్లో చూల్లే విత్తనం

సత్తిని నోరుగా చీల్చుకుని.

అరుపు ప్రసవించిన వృక్షం

అకులు ముడుచుకు చూచోయి.

ఘోషిస్తుందది

కొమ్మ కొమ్మకో మైకుతో.

అగ్నిలాంటిది అరుపు

ఎంత ఊడితే అంత యెరుపు.

## ప్రజ

పుర్రెలు వంచుకుని  
అవకాశాలను మేసుకుంటూ పోయే  
గొర్రెల మంద.

పండగ పండగకూ  
గుండెల్ని జెండాల్లా ఎగరేనే  
వెత్రిమేళం.

మైకుల్లోంచి వర్షించే వాగ్దానాల్లో  
తడిసి మోపెడై జైకొట్టే  
బుడత మూక.

ప్రభుత్వాలు మారినప్పుడల్లా  
పాక ఇల్లవుతుందని ఆశించే  
పిచ్చిమాలోకం.

జవమాల కసిపిస్తే చాలు  
జాతకం మారుందని విశ్వసించే  
జాలి గుండె.

పది చినుకులు పడితే చాలు  
ఐదుకంతా పడ్డ ఆవిరిపాట్లను మరిచే  
మరుపు తెరి.

“ఇదా ప్రజ ? ఇదా ప్రజ?”

వాదనల వర్షాజలాలు

పార్టీల కాల్యల్లోనే ప్రవహిస్తే

లేబిల్ మారిన ప్రభుత్వాలు

ఊరినే ఈతకొలనని ఊదర గొడితే

పక్కసున్న బలిసిన మేడ

హాక పేట నొక్కితే

వేళ్ళమీది జపమాల

విషక్వాలగా బుసకొడితే

గొర్రెలమంద కొమ్ములెక్కుపెడుతుంది.

పెత్రిమేళం నిష్పవభేరి కొడుతుంది.

జాలి గుండు యిండులా ప్రసరిస్తుంది.

మరుపుతెగ మెరుపుకత్తులు దూస్తుంది.

అప్పుడంటుంది లోకం

“అదీ ప్రజ అదీప్రజ.”

## మత పతాక నీడలో

కత్తిపీట ఇచ్చింది  
కుత్తుకలు తరగటానికి కాదు.  
స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది  
సహృదరుల్ని నరకడానికి కాదు.  
మత పతాక నీడలో  
మారణవాణి వరించే పీఠపతీ !  
గ్రంథం మీద చెయ్యేసి చెప్పు  
గద్దె ఒళ్లో దాచినవి  
అక్షరాలా? ఆయుధాలా ?

ఎగిరిపో వెనక్కి వెనక్కి  
స్వాతంత్ర్యోద్యమ సంగ్రామ గగనాల్ని  
జ్ఞాపకాలతో పేల్చుకుంటూ.  
“ఏమంది నీ మతం?  
వందే మాతరం వందే మాతరం”.  
ఇప్పుడూ ఉంది ఆ తల్లె  
కుడిచే రొమ్మును పొడిచే బిడ్డల  
మూర్ఖత్వాన్ని మూలుగులతో పేల్చుకుంటూ

కాలం అంచుమీద....

నిప్పటికైనా తల్లి తల్లే.

ఇవాళ ముదివద్దైనా

నీ బాల్కులో కుమిలి కుమిలి మసిబొగ్గైనా.

పల్లవిస్తుంది తల్లిగుండె

ప్రతినిత్యం ఉషాద్యుతిలా

మతాతీత చూనవతలా;

ఆ స్వరాన్నే సునుస్వయశ్రుతిలో ఎగరేసుకుంటూ.

## చిగుళ్ల పండగ

పండగంటే సురేమీ కాదు  
 ఉడికిపోతున్న ఒంటి మీద వాసచినుకు.  
 చెమటతో చిర్రెక్కిపోతున్న ప్రాణికి  
 షవర్ బాప్.

రోజూ తిన్న అన్నమే  
 రోజూపువ్వుల్ని తొడుక్కుని వస్తుంది.  
 ఎప్పుడూ ఉన్న అనుభవమే  
 త్రీడీ చిత్రంలా నాడితలుపు తడుతుంది.  
 సగటు జీవికి పండగంటే  
 సంబరాల అంబరాల స్వారీ.  
 సాను కావాలి కదా సరదాకి.  
 ప్రేమ విరిగితే  
 పగిలిన గుండెను అతికేది సారాతో.  
 ప్రేమ పెళ్లిగా మలుపు తిరిగితే  
 సంతోషాన్ని కొలిచేది సాతాతో.  
 సగటు జీవులు అదోరకం సంతృప్తమతులు.  
 ఏటి పొడుగునా పండగలు తొడుక్కోందే  
 ఎటూ తోచదు సావం.

కాలం అంచుమీద....

చీకటిని పేల్చడానికి చిచ్చుబుడ్లపండగ.  
చలిని కల్పడానికి నెగళ్ల పండగ.  
చివికిన ముఖాలను పలికించడానికి  
చిగుళ్లపండగ.  
వేసవిలో వెన్నెల చినుకు చిగురు.  
వేదనలో వేడుక కలుగు చిగురు.  
వృక్షాలు చేసుకునే  
అక్షరాభిషేకాలు చిగుళ్లు.  
కుటుంబంలా ఊడిన గతంలోంచి మెరిసే  
కొత్త ఊహ చిగురు.  
పగిలిన కాలం పెదవిమీద  
ఉగాది ఓ చిగురు.



## నేను నేనుగా ఉంటానా?

ఒళ్లు బలిసిన ముదురెండను  
 ఒక్కొక్క వానచినుకు  
 ఉక్కు బాకులా పొడుస్తుంటే -  
 కళ్లు తిరిగిన అంధకరాన్ని  
 ఒక్కొక్క ఉదయకిరణం  
 వెయ్యికాళ్లతో తొక్కుతుంటే -  
 బుర్ర చెదిరిన అధికారాన్ని  
 ఒక్కొక్క ప్రతికావాక్కు  
 ఉప్పెన గొంతుతో డిడేస్తుంటే -  
 నేను నేనుగా ఉంటానా ?  
 అరుస్తాను పసివాడిలా -  
 అనందాన్ని గర్జించే స్వరంతో.  
 విలుస్తాను అసివాడిలా -  
 నిర్వీర్యతను నిర్జించే జవంతో.

## తెలుపెక్కని ఎలుకతోలు

కొళాయిల్లో నీళ్లు రాకున్నా  
 ఉపన్యాసాలు ఆగవు.  
 కరెంటు కాళ్లు తెగిపోయినా  
 వాగ్దానాలు కుంటవు.  
 పార్టీల మ్యానిఫెస్టోలు  
 గతుకు రోడ్ల మీద  
 గచ్చుతివాసీలపై సదుస్తాయి.  
 మైకుల గొంతు తెరలమీద  
 బొంకుపురాణాలూ తిట్లతిరనాళ్ళూ  
 రీళ్లు రీళ్లుగా తిరుగుతాయి.  
 కిరాయి చప్పట్ల ముత్యాయింపులతో  
 సభలు తబలాల్పై మోగుతాయి.  
 సందుల్లో మందుబుడ్లతో  
 సంచుల్లో మామూళ్లతో  
 సముచిత సత్కారాలు జరుగుతాయి.  
 కులాల గర్భగుళ్లలో స్వార్థానికి  
 గుప్తాభిషేకాలు జరుగుతాయి.  
 ప్రజలకు ఒంటబట్టని రాజకీయాలు  
 పార్కుల్లో క్లబ్బుల్లో వాంతి చేసుకుంటాయి.

వీధి మలుపుల్లో కిట్టికొట్టముందు  
 పెర్రెక్కి గొంతులు చించేసుకుంటాయి.  
 రాజనీతి రంకుకాదనీ  
 ప్రజాస్వామ్యం ప్రహసనం కాదనీ  
 కొత్త విలువలు కుమ్ముకొచ్చేదాకా  
 ఈ వ్యవస్థ  
 తెలుపెక్కని ఎలుకతోలు.

## గది - వీధి

వీధికి వెళ్లి

కిటికీ చువ్వల్ని పట్టుకుని

గదిలోకి దూరాలని.

గదికి పిచ్చి

కిటికీ చువ్వల్ని తెంచుకుని

వీధిలోకి దూరాలని.

సగటు బతుక్కి రెండు కళ్లు

గది వీధి.

గదిలో ఉన్నంతవరకే కళ్లు.

పాటితే అవి కాళ్లు.

వీధిలో పడితే చాలు

అరుస్తాయి కాళ్లు

జన సముద్రాల్ని అంటించుకుని.

ఆలోచనల పురిటిల్లు గది

అచరణల రణస్థలి వీధి.

## ఎన్నియుగాల ఎండుటాకలి

ఇసుకమూలే ఎడారి కంఠంలో  
 ఒంటెల అడుగులు తుంపర చినుకుల్లా.  
 ఎప్పుడు పడతాయో గిట్టల పడగళ్లు  
 ప్రతిరేణువు నిరీక్షణతపన్నులో.  
 ఎన్నియుగాల ఎండుటాకలి ఇది.  
 ఉక్కుకు తట్టుకోలేని దిక్కులు  
 ఒలిచేసుకుంటాయి తమపేర్లను.  
 శూన్యంలా పాకుతున్న నిశ్శబ్దంలో  
 మధ్య మధ్య దిక్కుతెలియని హోరు.  
 పొలాలతో జలాలతో మొహం మొత్తిన గాలి  
 మార్పుకోసం వస్తుంది మండుబెడారిలోకి.  
 కానేవట్లో ఆ గాలికి దప్పికేసి కళ్ళతిరిగి పడిపోతే  
 వేళ్లు చిలకరించి వీపు తడుతుంది  
 జాలి పితికే వెన్నెల.  
 ఎడారి ఓ వేయి పుటల వైరాగ్యశతకం.  
 ఎక్కడా రక్తి మొలవదు.  
 అప్పుడప్పుడు బట్టతల మీది జుట్టుపోవల్లా  
 ఖర్జూర వృక్షాలు ఆహ్వానిస్తుంటాయి  
 గజశ్శలాంటి గుత్తుల్ని ఆస్వాదించమని.

కాలం అంచుమీద....

కొన్ని బతుకులు ఎడారి ప్రసంగించిన వానలు  
ఎంత గీపెట్టినా పచ్చదనం పాలచుక్క దొరకదు.  
ఇసుకను పిండుకుని గొంతు తడుపుతుంటూ  
ఆశతో నిక్కిచూస్తుంటుంది ఎడారి  
రేపటి చిగుళ్లచినుకు కోసం  
ఆవిరిలోంచే ఆవిర్భవించే  
హిపిరి పిడికళ్ల కోసం.

## అతడు నడక మానేశాడు

గతకీర్తిని బొట్టుబొట్టుగా గతుక్కుంటూ  
నడక పంజరంలో

ఒంటికి మూడంకె వేసుకుని

అతడు నడక మానేశాడు.

మొన్నటిదాకా నడిచేవాడు

మూపులోకాళ్లు మొలిపించుచుని.

ఆప్పుడు అతని నడక

తూర్పువీపు మీద చురక.

వెయ్యి చేతుల్తో ఆవులించే

తూర్పును ఆదిలించే అతడు

నడక మానేశాడు.

కాలు బెణికిందా కీలు విరిగిందా ?

నిక్షేపంగా ఉన్నాడు

సంతృప్తి రొంపిలో నిలువెల్లా కూరుచుని.

గతం - పాలిచ్చే పొదుగుకాదు

గంగదోలు.

మోగని చిల్లిదోలు.

వర్తమానం ప్రవాహం.

కాలనాళికలో చేసే సజీవప్రయోగం.

గతాన్ని కప్పుకున్న ఆ మృతమతి  
గది చాటి రావడంలేదు.  
ఏ పుట్టలో ఏ పాముందో ?  
ఏ పెట్టెలో ఏ బాంబుందో ?  
అడుగడుగునా మెలితిరిగిన భయాలు  
అడుగుల్ని జడిపిస్తుంటే  
అతడు నడకమానేశాడు.



## మౌనం అయిదు భాషల్లో

రాలిన పండుటాకుల మధ్య  
 మూలుగుతున్న పసిమి  
 చెట్టు గుండెలోకి చొరబడుతుంది.  
 చివరి మూలుగు  
 చిగురు భాష తొడుక్కుంటుంది.  
 చెట్టు ప్రసవిస్తుంది  
 పూలకళ్లనూ పళ్లగుండెలనూ.  
 గాలిపాదె మీదినుంచి  
 ఎండుటాకుల శవాలు  
 చేలలోకి దూకుతాయి.  
 చచ్చిన ఆకులు మురిగి మురిగి  
 పచ్చని మొక్కలకు ప్రాణం అరువిస్తాయి.  
 పంటను మేసి హరాయించుకున్న నోళ్లు  
 పడిపోతాయి నురగలు నురగలుగా.  
 మట్టిలోంచి లేస్తాయి ఆ నోళ్లు  
 మౌనాన్ని అయిదు భాషల్లో డిడుతూ.

## నిద్రనుంచి జాగ్రత్తికి

కడుపునిండితే కవిత్వం రాదంటారు.

నిజమే - నిద్రాస్తుంది.

నిద్ర అంటుకున్న కంటిరెప్పల్లో

మగత పాతర వేస్తుంది మతని.

నిద్రా రాక్షసనింద కాదిది.

మనిషికి నిద్ర అవసరం ఆహారంలాగా.

నిత్యం బొటనరేక్కపై నిలిచేదేశం నిద్రపోహకడు.

దేశం నిద్రపోతే జాతికి సదాచరమాధి.

రెండు శతాబ్దముల్లో రెప్పల్లో చురినే నిద్ర

తదుపరి జాగ్రత్తికి టానిక్.

మామూలుగా దేశం నిద్రపోదు

మందుపోకిన విందులో తప్ప.

మన నేతానికి అందమైన జలహీనతలున్నాయి

మాతృస్థైర్య పారంపర్యంగా.

సుజలాం సుఖలాం అని భరిస్తేదారు

నిజం నిజం అంటూ నిప్పుల్లో దూకుతుంది.

ఎవడితో చెప్పకునేది ఎగడుదాపుల గతి

పైపునీళ్ల ఎండమావుల సంగతి.

కళ్లు కాసేపు విశ్రమిస్తే ఫరవాలేదు.  
 కాల్యలు నిద్రిస్తే  
 శ్రీశైలం తలపొలం దాటదు తెలుగుగంగ.  
 నిద్ర ఓ భయంకరమైన అంటువ్యాధి.  
 అది కళ్లకే కాదు పైశ్చకూ సోకుతుంటుంది.  
 ఏడాది క్రితం వేసిన పునాదిరాయి  
 ఇంకా నిద్రపోతూవుంటుంది ధూళికంటికి తప్పుకుని.  
 నిర్వీర్యతకు సీరసావతారం నిద్ర  
 నిర్లిప్తతకు నిత్యాలంకారం నిద్ర.  
 మంచుతెరల మగతపొరల్ని తన్నుకుని  
 సంక్రాంతిసూర్యుడు శ్వాసలా ఉదయిస్తున్నప్పుడు  
 జారిపోతుంది నిద్ర బొట్లుబొట్లుగా  
 ఊరేగుతుంది జాగృతి జట్టుజట్టుగా.

## కవిత్వం వెలుగుతూవుంటుంది

ఏటా వచ్చే దీపావళిలా  
రవిత్వం వెలుగుతూవుంటుంది  
రటకటాల ప్రమిదల్లో.  
వేసినశిక్ష రెండేళ్లదో  
పన్నెండేళ్లదో ?  
అయినా గడిపిన ఆ దశాబ్దిలో  
అనుక్షణం సమస్యల అమావాస్యలే.  
చిరకాల కారాగారజీవికి  
ప్రతిరాత్రి ఒక తల్లిమూల్గు  
ఒక ఇల్లాలి ఏడ్పు.  
రవిత్వమూ అంతే -  
అది మొలకగా వెలిగితే  
పురుగుల చీకట్లు.  
దీపస్తంభంలా వెలిగితే  
ఆనూయల కోరల కాట్లు.

## ఎంతరక్తం తైలమైతే

రూపాయలు నాటితే  
 దీపాలు మొలవవు.  
 అజ్ఞానం మొలుస్తుంది  
 అహంకారం మెరుస్తుంది.  
 బేళతో నేడ్చిం చేస్తేనే  
 వేల దీపాల పంటలు.  
 ఒరిగిన పైరును కబళించే  
 వరద వెల్లువలా ;  
 సీతాజ్యోతిని హరించే  
 పదితలల ప్రభంజనాలు.  
 కాలే ప్రతివత్తి ఒక క్రీస్తు;  
 ఒక మహాత్ముడు.  
 ఎంతరక్తం తైలమైతే  
 ఆ జ్వలనం ఆ గమనం.  
 తల్లితీగ ప్రసవించిన పుష్పం  
 తైలదీపం.  
 ప్రసరించిన రాంతి పరిమళం  
 ప్రసవవేదనను మరచిస్తుంది.

కాలం అంచుమీద....

పాపల్లా ప్రతియేడూ  
ప్రభవించే దీపాలు  
ఆచారం ఒక్కో నాటిన  
అభ్యుదయ స్తూపాలు.

## మేలిముసుగులో సరస్వతి

ఇవాళ నా యింట్లో సరికొత్త దృశ్యం  
 మేలిముసుగులో సరస్వతి కూచున్నట్టు;  
 నమస్కరిస్తున్న ఆ శిరస్సుపై నేను  
 నా హృదయాన్ని అక్షింతలుగా చల్లుతున్నట్టు.  
 సరస్వతికి ఆశీస్సులా ?  
 ఔను - సరస్వతి చిరంజీవి.  
 అందుకే ఆశీస్సులు.  
 అనవసరస్తుతి చిరంజీవికి మృతి.  
 వేదంలో పలికిన సరస్వతి  
 వెర్రిబాగుల్లి.  
 కాకుంటే  
 పసివాళ్ళ తోసిపలుకుల్లో  
 పల్లెటూళ్ళ యాసచెణుకుల్లో  
 పకపక నవ్వుతుందా ?  
 వాగైనా వాక్కైనా  
 జరిమైనా స్వరమైనా  
 అదృశ్యంగావున్నా ఆర్భాటంగావున్నా  
 ఆకృతికీ ఆశ్రుతికీ ప్రతీక సరస్వతి.

## కార్చిచ్చు

చేతులూ కాళ్ళూ ఊరేగుతాయి

చునుటపడుతాయి.

నోళ్ళూ పిడికిళ్ళూ అరుస్తాయి

విశ్రమిస్తాయి.

చిట్టిన తలలు చిందిన రక్తం

చిచ్చవుతుంది.

కలుషిత వ్యవస్థను కాల్చేసే

కార్చిచ్చవుతుంది.



## ఆగు ఒక్కక్షం

ఆగు ఒక్కక్షణం -

చినుకు చెరువవుతుంది

చిగురు తరువవుతుంది

మనసు దున్నిన మాగాణిలో

కలుపు మొక్కలా మొలిచే

కలత కరువవుతుంది.

ఆగు ఒక్క క్షణం -

పుల్ల పువ్వువుతుంది

మొల్ల మువ్వవుతుంది

బతుకుదూకిన నెలయేటిలో

పక్కలన్నీ అరిగిపోయిన

రాయి రవ్వవుతుంది.

## పాటా పక్షి

ఎన్ని పక్షులు పాడుతున్నాయి  
ఇంతో దూరిన ఆకాశంలో.  
ఏవీ ఆ గూళ్లు ?  
ఎక్కడివీ గుక్కతిప్పని నోళ్లు ?  
మబ్బుల రొదల్ని కరిగించి  
మాటలుగా మార్చుకున్నాయా ?  
చిచ్చుపిడుగుల్ని మచ్చికచేసి  
ఒళ్లో దాచుకుని  
లల్లబీలు పాడుతున్నాయా ?  
పాటకూ పక్షికి  
చూపుకూ అక్షికి  
ఉన్న సంబంధం  
ఉదధికి నదికి తెలుసు  
కాండకూ కాలానికి తెలుసు.

## అప్పుడప్పుడు జీవితం

అప్పుడప్పుడు జీవితం ఆవులిస్తుంటుంది  
ఊరికే కాళ్ళ కింద  
పరుపులు మొలిచినప్పుడు.  
అజీర్తి మెలికలు తిరుగుతుంది  
అరగని కీర్తిలా  
దిగంబరసత్యం దీకొన్నప్పుడు.  
అఘాతాత్మ ఆనందిస్తుంటుంది  
అర్ధరాత్రైనా  
మనిషి నిద్రలో మేల్కొన్నప్పుడు.

## దేశానికి రెక్కలు

కళ్ళకు నిద్రొచ్చింది  
ఆరోసాని విశ్వం చుట్టూ  
అదేపనిగా తిరుగుతుంటే.

కళ్ళకు పరుగొచ్చింది  
చాలీచాలని కాలం  
చతికిలబడి పోతుంటే.

మతి - పోతూ తిరిగొచ్చింది  
గుప్పిళ్ళతో చల్లిన నక్షత్రాలు  
ఎడారిలో మొక్కలవుతుంటే.

నేను - మళ్ళీ తలెత్తుకున్నాను  
సందుల్లో ఉదయించిన శిశువులు  
దేశానికి రెక్కలవుతుంటే.

## ఆకాశం సరదా

సరదా పుట్టింది ఆకాశానికి  
 మనిషి లాగే  
 తన ముఖం చూసుకోవాలని.  
 సింగారించుకుంది  
 పల్చబడ్డ ముఖుల్ని  
 ముంగురుల్లా ఒత్తుకుంటూ,  
 నాలుగు పోచలు మిగిలిన నెత్తిని  
 నలభై సార్లు దువ్వుకునే మనిషి  
 చెడగొట్టినట్టున్నాడు  
 చిదంబరం కప్పుకున్న అంబరాన్ని.  
 కాకుంటే  
 ఆకాశానికి అద్దమెక్కడ ?  
 చేదబాపిలో చెరువులో  
 ఆవులించే సముద్రం మరుగులో  
 ఆగుపించేది  
 ఆకాశం ముఖమే కదా :  
 అయినా సరదా పుట్టింది ఆకాశానికి  
 తన ముఖముద్రను మరింతగా  
 తరిచి తరిచి చూడాలని.

కాలం అంచుమీద....

గుండెను చీల్చుకుని

కళ్లవిండా నింపుకుని చూసింది

తన ముఖం కనిపించింది

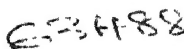
త్యాగధనుల రక్తం మడుగులో.



**డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారి ప్రచురిత రచనలు**

1. నవ్వని పువ్వు (గేయనాటికలు)	1953
2. జలపాతం (పద్యగేయ సంపుటి)	1953
3. విశ్వగీతి (దీర్ఘగీతం)	1954
4. ఆలంకార సుందరి (గేయనాటికలు)	1954
5. స్వప్నభంగం (గేయకావ్యం)	1954
6. నారాయణరెడ్డి గేయాలు (కవితాసంపుటి)	1955
7. నాగార్జునసాగరం (గేయకావ్యం)	1955
8. దివ్యైలవాడ (గేయనాటికలు)	1956
9. కర్పూరపసంతరాయలు (గేయకావ్యం)	1957
10. రామప్ప (రేడియో రూపకం)	1959
11. విశ్వనాథనాయడు (గేయకావ్యం)	1960
12. దివ్యైలముప్పలు (కవితాసంపుటి)	1959
13. సమదర్శనం (గేయసూక్తులు)	1960
14. ఋతుచక్రం (గేయకావ్యం)	1964
15. వ్యాసవాహిని (సాహిత్య వ్యాసాలు)	1965
16. అక్షరాల గవాక్షాలు (కవితా సంపుటి)	1966
17. శాంతిరత్నం (గేయకావ్యం)	1967



18. ఆదునికాండ్ర కవిత్వము (పరిశోధన గ్రంథం)	1967
19. మధ్యతరగతి మందహాసం (వచన కవితా సంపుటి)	1968
20. గాంధీయం (గేయ సూక్తులు)	1969
21. మరోహరివిల్లు (కవితా సంపుటి)	1969
22. మంటలూ—మానవుడూ (వచన కవితా సంపుటి)	1970
23. ముఖాముఖి (వచన కవితా సంపుటి)	1971
24. మనిషి - చిలక (వచన కవితా సంపుటి)	1972
25. ఉదయం నా హృదయం (వచన కవితా సంపుటి)	1973
26. మందారమకరందాలు (వ్యాఖ్యానం)	1973
27. మార్పు నా సిద్ధు (కవితా సంపుటి)	1974
28. తేజస్సు నా తపస్సు (కవితా సంపుటి)	1975
29. తరతరాల తెలుగు వెలుగు (నృత్యగేయ రూపకం)	1975
30. ఇంటిపేరు చైతన్యం (కవితా సంపుటి)	1976
31. పగలె వెన్నెల (సినిగీతాల సంగ్రహం)	1976
32. భూమిక (కావ్యం)	1977
33. మధనం (కావ్యం) 	1978
34. నారాయణరెడ్డి నాటికలు	1978
35. ముత్యాలకోకిల (సరోజినీనాయుడు ఆంగ్లకవిత్వంకు అనువాదం)	1979
36. మృత్యువునుంచి (సుదీర్ఘ కవిత : మరికొన్ని కవితలు)	1979
37. మా ఊరు మాట్లాడింది (వ్యాస సంపుటి)	1980
38. సోవియట్ రష్యాలో పదిరోజులు (యాత్రా చరిత్ర)	1980
39. విశ్వంభర (వచన కవితలో సమగ్ర కావ్యం)	1980
40. సమీక్షణం (వ్యాససంగ్రహం)	1981
41. అమరవీరుడు భగత్ సింగ్ (బుర్రకథ)	1982
42. రెక్కలు (కవితా సంపుటి)	1982
43. నడక నాతల్లి (కవితా సంపుటి)	1983
44. కాలం అంచుమీద .... (కవితా సంపుటి)	1983

